

Sygn. akt I KS 13/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Siwek

SSN Antoni Bojańczyk

w sprawie **D. K. M.**

oskarżonego o czyny z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 16 grudnia 2021 r.

skargi prokuratora w trybie art. 539a § 1 k.p.k.

od wyroku sądu odwoławczego – Sądu Okręgowego w S.

z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II Ka (...),

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w E.

z dnia 15 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...),

i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

D. K. M. został oskarżony o to, że:

1. w dniu 11 czerwca 2013 r. w E. przy ul. G., w samochodzie marki V., nr rej. (...) wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, posiadał substancję psychotropową w postaci amfetaminy w ilości 45,312 grama, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazanym za umyślne przestępstwo podobne,
tj. o czyn z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k.;
2. w dniu 25 lipca 2013 r. w E., wbrew przepisom ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, posiadał substancję psychotropową w postaci amfetaminy w ilości 47,122 grama, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu pięciu lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności, będąc uprzednio skazanym za umyślne przestępstwo podobne,
tj. o czyn z art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k.

Sąd Rejonowy w E. wyrokiem z dnia 15 kwietnia 2021 r., sygn. akt II K (...):

1. w pkt I oskarżonego D. K. M. uznał za winnego popełnienia zarzuconych mu czynów aktem oskarżenia i za to go skazał, i na mocy art. 62 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii wymierzył mu za czyn I i II kary po 5 miesięcy pozbawienia wolności;
2. w pkt II, na mocy art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k., orzekł wobec oskarżonego karę łączną 7 miesięcy pozbawienia wolności;
3. w pkt III orzekł przepadek dowodów rzeczowych;
4. w pkt IV i V orzekł o kosztach procesu.

Apelację od ww. wyroku Sądu Rejonowego wniósł obrońca oskarżonego, zaskarżając to orzeczenie w całości.

Obrońca zarzucił naruszenie:

1. art. 193 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. poprzez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych sądowych celem wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, podczas gdy w sprawie występowały

okoliczności wzbudzające uzasadnioną wątpliwość co do stanu poczytalności oskarżonego;

2. art. 170 § 1 k.p.k. w zw. z art 202 § 1 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów celem wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, podczas gdy w sprawie występowała uzasadniona wątpliwość co do poczytalności oskarżonego.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w S. – po rozpoznaniu apelacji obrońcy – wyrokiem z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt II Ka (...), zaskarżony wyrok uchylił i sprawę przekazał Sądowi Rejonowemu w E. do ponownego rozpoznania.

Skargę w trybie art. 539a § 1 k.p.k. od ww. wyroku Sądu Okręgowego w S. wniósł prokurator, zaskarżając to orzeczenie w całości.

Prokurator zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 437 § 2 k.p.k. zdanie drugie, z powodu uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w E., mimo braku w zaskarżonym apelacją obrońcy oskarżonego wyroku sądu I instancji uchybień z art. 439 kpk, braku przesłanki określonej w art. 454 k.p.k. i braku przesłanek potwierdzających konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości.

Zarzucając powyższe, prokurator wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w S..

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora jest zasadna i zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. skarga od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania, może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Skargę tę może wnieść również strona, która nie zaskarżyła wyroku sądu pierwszej instancji (na co wskazuje brak odesłania w art. 539f k.p.k. do ograniczeń ujętych w art. 520 § 2

k.p.k.). Przepis art. 539a § 3 k.p.k. został powiązany z przepisem art. 437 § 2 k.p.k., zgodnie z którym uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeżeli konieczne jest przeprowadzenie na nowo przewodu w całości (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2019 r., IV KS 3/19, LEX nr 2616241).

Należy podzielić stanowisko prokuratora, że w niniejszej sprawie powodem kasatoryjnego orzeczenia Sądu Okręgowego w S. nie była żadna z przesłanek, które ustawodawca wymienił w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. Sąd *ad quem* wskazał, że powodem wydania wyroku kasatoryjnego było nieprzeprowadzenie przez sąd *meriti* dowodu w postaci opinii sądowo-psychiatrycznej dotyczącej D. M., podczas gdy w sprawie występowały okoliczności wzbudzające uzasadnianą wątpliwość co do stanu poczytalności oskarżonego (okoliczność uprzedniego leczenia psychiatrycznego i odwykowego oskarżonego m.in. w Szpitalu Miejskim w O.). W wytycznych co do dalszego postępowania, sąd odwoławczy zlecił „*dopuszczenie dowodu z opinii biegłych psychiatrów i psychologa celem wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego*”, a także wystąpienie do Szpitala Miejskiego w O. o udzielenie informacji „*czy, w jakim okresie i z jakich powodów oskarżony przebywał w w/w placówce*”. Lektura wyводу sądu *ad quem* wskazuje zatem, że uchybienia zaistniałe w postępowaniu pierwszoinstancyjnym generują *de facto* konieczność uzupełnienia postępowania dowodowego, które ma polegać na dopuszczeniu dowodu z opinii biegłych i uzyskaniu dodatkowych informacji na temat uprzedniego leczenia oskarżonego.

W ocenie Sądu Najwyższego, powyższe motywy orzeczenia kasatoryjnego nie pozwalają stwierdzić, że w sprawie zaistniały okoliczności wskazane w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., które uzasadniałyby – zgodnie z treścią tego przepisu – uchylenie orzeczenia pierwszoinstancyjnego. Sąd odwoławczy nie podał zresztą wprost, która z podstaw wymienionych w tym przepisie stanowiła powód wydania w niniejszej sprawie wyroku uchylającego. Przede wszystkim nie można uznać, że w sprawie zachodzi potrzeba przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, skoro sąd odwoławczy wskazał jedynie na konieczność realizacji pojedynczych czynności procesowych. Ten warunek wydania wyroku kasatoryjnego, niewątpliwie

restrykcyjny, nie powinien być interpretowany w sposób rozszerzający. Skoro zatem Sąd Okręgowy dostrzegł potrzebę poszerzenia zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, to samodzielnie powinien ten materiał uzupełnić, a następnie dokonać jego całościowej oceny przez pryzmat zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy. Od tego rodzaju aktywności sąd odwoławczy jednak bezpodstawnie się uchylił, lakonicznie stwierdzając, że wyżej podane uchybienia sądu pierwszej instancji, „*nie mogły być konwalidowane w trybie odwoławczym*”. Ta konstatacja nie znajduje oczywiście uzasadnienia w przepisach postępowaniach karnego. Odnotować też należy, że w niniejszej sprawie nie zachodził przypadek z art. 454 § 1 k.p.k., jak również nie stwierdzono wystąpienia bezwzględnych przyczyn odwoławczych z art. 439 § 1 k.p.k.

Konkludując, uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie pozwala uznać, że w sprawie zaistniały okoliczności wskazane w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., które uzasadniałyby – zgodnie z treścią tego przepisu – uchylenie orzeczenia pierwszoinstancyjnego. W tym stanie rzeczy, zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy w S. dyspozycji art. 437 § 2 k.p.k. należało uznać za trafny.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.